

Antamispäivä
26.2.2025

Ratkaisunumero
1026 4450

Ratkaisu, josta on kanneltu

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus 27.1.2025 nro 25/104

Asia Kantelu vangitsemisasiassa

Asianosaiset hovioikeudessa

Kanteliija Jaana Helena Kavonius

Vastapuoli Aluesyyttäjä Annukka Juntunen
Aluesyyttäjä Heikki Kohijoki
Aluesyyttäjä Mika Mäkelä

Selostus asiasta

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus on 26.3.2024 antamallaan päätöksellä määrännyt Jaana Helena Kavoniuksen poissaolevana vangittavaksi todennäköisin syin epäiltynä 13 vainoamisesta ja 24 törkeästä kunnianloukkauksesta.

Helsingin hovioikeus on 10.4.2024 hylännyt Kavoniuksen kantelun käräjäoikeuden vangitsemispäätöksestä ja jättänyt Kavoniuksen muut vaatimukset kantelun käsittelyn yhteydessä esitettyinä ja hovioikeuden toimivaltaan kuulumattomina tutkimatta. Korkein oikeus ei ole myöntänyt asiassa valituslupaa.

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus on 15.10.2024 antamallaan päätöksellä hylännyt Kavoniuksen vaatimuksen vangitsemisasiansa uudelleen käsittelystä, koska Kavonius ei ollut käräjäoikeuden 26.3.2024 antaman ratkaisun johdosta vapautensa menettäneenä, minkä vuoksi perusteita vangitsemisasian uudelleen käsittelylle ei tässä vaiheessa ollut.

Kavonius on kannellut käräjäoikeuden 15.10.2024 antamasta päätöksestä hovioikeuteen ja muun ohella vaatinut, että hänet vapautetaan välittömästi. Helsingin hovioikeus on 13.11.2024 antamallaan ratkaisulla hylännyt Kavoniuksen kantelun. Hovioikeus on todennut, että vangitsemisen perusteet oli tutkittu käräjäoikeuden 26.3.2024 antamassa ratkaisussa, jota ei ylemmissä tuomioistuimissa ollut muutettu. Kavonius ei ollut ollut eikä ollut edelleenkään vapautensa menettäneenä sanotun ratkaisun vuoksi. Tähän nähden hovioikeus on katsonut, ettei käräjäoikeudella ollut ollut pakkokeinolain 3 luvun 15 §:ään perustuvaa velvollisuutta ottaa vangitsemisasiaa uudelleen käsiteltäväksi. Hovioikeus on myös viitannut

oikeustapauksen KKO 2022:55 kohtaan 15.

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus on 18.11.2024 antamallaan päätöksellä hylännyt Kavoniuksen esittämän vaatimuksen vangitsemisasian uudelleen käsittelystä aiempiin ratkaisuihin viitaten. Helsingin hovioikeus on 20.12.2024 antamallaan ratkaisulla hylännyt Kavoniuksen kantelun kärjäoikeuden päätöksestä.

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus on 27.1.2025 antamallaan päätöksellä hylännyt Kavoniuksen esittämän vaatimuksen vangitsemisasian uudelleen käsittelystä. Kärjäoikeus on aiempiin ratkaisuihin viitaten todennut, että pakkokeinolain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettu velvollisuus ottaa vangitsemisasia uudelleen käsiteltäväksi syntyi vasta sen jälkeen, kun epäilty oli vangitsemismääräyksen täytäntöönpanon johdosta menettänyt vapautensa. Kun Kavonius ei ollut menettänyt vapauttaan, kärjäoikeus on hylännyt Kavoniuksen vaatimuksen vangitsemisasian uudelleen käsittelystä.

Kantelu

Jaana Helena Kavonius on hovioikeuteen 18.2.2025 saapuneessa kantelussaan vaatinut, että kärjäoikeuden ratkaisu poistetaan ja että hänet viipymättä vapautetaan. Kavonius on lisäksi esittänyt lukuisia muita vaatimuksia.

Ratkaisu oli Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan vastainen. Ratkaisun tehnyt tuomari oli esteellinen.

Vastaus

Syyttäjä on vaatinut, että kantelu hylätään.

Kärjäoikeuden päätös oli oikea. Pakkokeinolain 3 luvun 15 §:ssä säädetty velvollisuus ottaa asia uudelleen käsiteltäväksi syntyi vasta sen jälkeen, kun epäilty oli vangitsemispäätöksen täytäntöönpanon vuoksi menettänyt vapautensa. Kavoniuksen ei ollut edes väitetty menettäneen vapauttaan.

Ratkaisu ei ollut Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan vastainen.

Hovioikeuden ratkaisu

Perustelut

Hovioikeus on tutkinut kantelun siltä osin kuin kantelussa esitetty koskee kärjäoikeuden 27.1.2025 antamaa päätöstä ja kuuluu hovioikeuden toimivaltaan.

Hovioikeus katsoo, ettei asiassa ole esitetty seikkoja, jotka antaisivat perustellun aiheen epäillä asian ratkaisseen kärjätuomarin puolueettomuutta asiassa. Kavoniuksen väite tuomarin esteellisyydestä on siten hylättävä.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen. Keneltäkään ei saa riistää hänen vapauttaan, paitsi artiklassa luetelluissa tapauksissa ja lain määräämässä järjestyksessä.

Saman artiklan 4 kohdan mukaan jokaisella, jolta on riistetty hänen vapautensa pidättämällä tai muuten, on oikeus vaatia tuomioistuimessa, että hänen vapaudenriistonsa laillisuus tutkitaan viipymättä ja että hänet vapautetaan, mikäli toimenpide ei ole laillinen.

Hovioikeus toteaa, että sanamuotonsa ja tarkoituksensa mukaisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan 4 kohta koskee henkilöä, jonka vapaus on tosiasiallisesti riistetty. Kun Kavonius ei ole vangitsemispäätöksen johdosta vapautensa menettäneenä, ei kyseisestä artiklasta seuraa velvollisuutta vangitsemisasian uudelleen käsittelylle.

Tällä lisäyksellä hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden perustelut ja lopputuloksen vangitsemisasian uudelleen käsittelemisen osalta.

Päätöslauselma

Kantelu hylätään.

Valtion varoista maksetaan oikeustieteen maisteri Lauri Saarelalle palkkioksi Jaana Kavoniuksen puolustamisesta hovioikeudessa Saarelan vaatimat 120 euroa ja arvonnäköveron määränä 30,60 euroa.

Käräjäoikeuden on lausuttava määrän korvaamisesta valtiolle mahdollisen pääasian ratkaisun yhteydessä.

Lainkohdat

Oikeudenkäymiskaari 13 luku
Pakkokeinolaki 3 luku 15 §

Muutoksenhaku

Muutosta tähän ratkaisuun saadaan hakea korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 28.4.2025.

Asian ovat ratkaisseet:

Hovioikeudenneuvos Maarit Leppänen
Hovioikeudenneuvos Milja Wallin
Asessori Lauri Vaihämäki

Ratkaisu on yksimielinen.

Allekirjoitus

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.